Zał. nr 3

**UCHWAŁA Nr ...../...../08**
**RADY POWIATU INOWROCŁAWSKIEGO**
**z dnia ..... 2008 r.**

**w sprawie przyjęcia sprawozdania za rok 2007 z realizacji „Powiatowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2007-2011".**

Na podstawie art. 12 pkt 4 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1592 z późn. zm.[1]), art. 19 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. Nr 64, poz. 593 z późn. zm.[2]) w związku z uchwałą nr LI/469/2006 Rady Powiatu w Inowrocławiu z dnia 25 października 2006 r. w sprawie przyjęcia Powiatowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2007-2011 uchwala się, co następuje:

**§ 1.** Przyjąć sprawozdanie za rok 2007 z realizacji „Powiatowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2007-2011".

**§ 2.** Sprawozdanie, o którym mowa w § 1 stanowi załącznik do niniejszej uchwały.

**§ 3.** Wykonanie uchwały powierzyć dyrektorowi Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Inowrocławiu.

**§ 4.** Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

**Przewodniczący**
**Rady Powiatu Inowrocławskiego**

**Piotr Czarnolewski**

2008-05-08.

[1] Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2002 r. Nr 23, poz. 220, Nr 62, poz. 558, Nr 113, poz. 984, Nr 153, poz. 1271, Nr 200, poz. 1688 i Nr 214, poz. 1806, z 2003 r. Nr 162, poz. 1568, z 2004 r. Nr 102, poz. 1055 i Nr 167, poz. 1759 oraz z 2007 r. Nr 173 poz. 1218.

[2] Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2004 r. Nr 99, poz. 1001 i Nr 273, poz. 2703, z 2005 r. Nr 64, poz. 565, Nr 94, poz. 788, Nr 164, poz. 1366, Nr 175, poz. 1462, Nr 179, poz. 1487 i Nr 180, poz. 1493, z 2006 r. Nr 144, poz. 1043, Nr 186, poz. 1380, Nr 249, poz. 1831 i Nr 251, poz. 1844 oraz z 2007 r. Nr 36, poz. 226, Nr 48, poz. 320, Nr 209 poz. 1519 i Nr 221 poz. 1649.

**UZASADNIENIE DO UCHWAŁY Nr ...../...../08**

**RADY POWIATU INOWROCŁAWSKIEGO**

**z dnia ..... 2008 r.**

**w sprawie przyjęcia sprawozdania za rok 2007 z realizacji „Powiatowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2007-2011".**

Podjęcie przedmiotowej uchwały uzasadniają następujące okoliczności faktyczne. Do zadań własnych powiatu należy m.in. opracowanie i realizacja powiatowej strategii rozwiązywania problemów społecznych, ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, wspierania osób niepełnosprawnych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka. Uchwałą Nr LI/469/2006 Rady Powiatu w Inowrocławiu z dnia 25 października 2006 r. została przyjęta Powiatowa Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2007-2011.

Podstawę prawną podjęcia przedmiotowej uchwały stanowi art. 12 pkt 4 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1592 z późn. zm). Przepis ten stanowi, iż do wyłącznej właściwości rady powiatu należy rozpatrywanie sprawozdań z działalności zarządu, w tym z działalności finansowej.

Ponadto uchwała Nr XIII/137/2007 Rady Powiatu Inowrocławskiego z dnia 27 grudnia 2007 r. w sprawie uchwalenia planu pracy Rady Powiatu Inowrocławskiego na I półrocze 2008 r. określa termin przyjęcia sprawozdania za rok 2007 z realizacji ww. strategii na miesiąc maj 2008 r.

STAROSTA

Tadeusz Majewski

Załącznik do uchwały Nr XVIII/...../2008
Rady Powiatu Inowrocławskiego
z dnia ..... maja 2008 r.

# Sprawozdanie z realizacji Powiatowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych 2007-2011.

Inowrocław, 2008 r.

W październiku 2006 roku uchwałą Rady Powiatu Inowrocławskiego została przyjęta Powiatowa Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych 2007-2011. Przedstawiono w niej bilans korzystnych i niekorzystnych cech społecznych oraz zidentyfikowano obszary Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych. Przyjęto następującą zintegrowaną misję: „Skuteczna polityka społeczna zapewnia mieszkańcom Powiatu Inowrocławskiego bezpieczeństwo socjalne, opiekę nad rodziną, rehabilitację osób niepełnosprawnych, wsparcie osób wykluczonych społecznie oraz umożliwia samodzielne rozwiązywanie swoich problemów przez pełne uczestnictwo w życiu społeczeństwa".

Zakres i typ kompetencji przypisanych samorządowi powiatowemu ma daleko idące konsekwencje dla systemu polityki społecznej, a zwłaszcza systemu organizacyjnego szeroko rozumianej pomocy społecznej. Szczegółowe zadania, za które w tej sferze ponosi odpowiedzialność samorząd powiatowy precyzuje przede wszystkim ustawa o pomocy społecznej oraz - w odniesieniu do osób niepełnosprawnych - ustawa o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych. Można wskazać trzy grupy zadań określające miejsce i rolę samorządu powiatowego w systemie pomocy społecznej. Tak, więc powiat, poprzez działające w jego ramach, powiatowe centrum pomocy rodzinie:

1) odpowiada za prowadzenie szeregu specjalistycznych usług dla różnych kategorii potrzebujących, są to m.in.: stacjonarne usługi opiekuńcze, interwencja kryzysowa, informacja o prawach i uprawnieniach, pomoc uchodźcom, usługi z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych,

2) odpowiada za opiekę nad dziećmi pozbawionymi opieki rodzicielskiej: rekrutuje, prowadzi i wspiera rodziny zastępcze, organizuje i prowadzi placówki opiekuńczo-wychowawcze i ośrodki adopcyjno-opiekuńcze, wspiera w usamodzielnieniu wychowanków rodzin zastępczych oraz placówek opiekuńczych i wychowawczych,

3) wspiera kadry gminnych ośrodków pomocy społecznej poprzez szkolenie oraz doradztwo metodyczne.

Cała sfera związana z wypłatą świadczeń finansowych spoczywa natomiast na gminach.

Dziś można stwierdzić, że uczestniczymy w przejściu od modelu pomocy społecznej, którego zasadniczą funkcją było udzielanie przede wszystkim wsparcia finansowego, do modelu nastawionego na wzmocnienie postaw aktywnych oraz wspieranie osób i rodzin zgłaszających się o pomoc w rozwiązywaniu problemów. Zawdzięczamy to rozwojowi różnego rodzaju usług dla

różnych grup beneficjentów, poradnictwa prawnego, psychologicznego, terapii i wyspecjalizowanej pracy socjalnej. Praca socjalna stanowi istotny element pomocy społecznej w dobie pogłębiającego się deficytu nie tylko finansowego, ale również aksjologicznego - to właśnie ta forma profesjonalnej aktywności służb społecznych nabiera szczególnego znaczenia. Efektywność podejmowanych działań pomocowych uzależniona jest w dużej mierze od świadomości skutków, jakie wywołują zarówno w krótkiej, jak i w dłuższej perspektywie, w skali jednostki, społeczności lokalnej i ponadlokalnej. Pomoc społeczna, polegająca na redystrybucji dochodu narodowego, której celem jest wsparcie finansowe obywateli znajdujących się poniżej minimum socjalnego, jako forma doraźna, wydaje się skuteczna. Jednak w szerszym wymiarze powoduje ona wytwarzanie postaw roszczeniowych, a niekiedy bierności u osób korzystających z tego typu pomocy. Praca socjalna może i powinna się więc jawić jako alternatywa w sferze rozwiązań operacyjnych.

Obszar interwencji wynika z zadań powiatu i zidentyfikowanych problemów społecznych.

Obszar I.

Wspieranie osób niepełnosprawnych, starych, chorych i ich rodzin.

Osoby niepełnosprawne stanowią znaczny odsetek społeczności, w naszym powiecie szacuje się, że jest to około 10% ogółu ludności powiatu. Każda niepełnosprawność jest dyskomfortem, daje poczucie mniejszej wartości, utraty pozycji społecznej. Szczegółowe działania na rzecz osób niepełnosprawnych przedstawione zostały w sprawozdaniu z realizacji w 2007 r. „Programu działań na rzecz osób niepełnosprawnych zamieszkałych na terenie Powiatu Inowrocławskiego", przyjętego przez Radę Powiatu Inowrocławskiego w kwietniu br.

W roku sprawozdawczym podejmowano następujące działania:

1) promowanie rehabilitacji i integracji społecznej poprzez zapewnienie udziału w turnusach rehabilitacyjnych i imprezach integracyjnych, skorzystało 2.347 osób,
2) promowanie działalności Warsztatów Terapii Zajęciowej, skorzystało 60 osób,
3) umożliwienie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, ortopedyczny i pomocniczy zgodnie z indywidualnymi potrzebami, skorzystało 576 osób,
4) likwidowanie barier funkcjonalnych w miejscu zamieszkania osób niepełnosprawnych, skorzystało 245 osób.

Obszar II

Opieka nad dzieckiem i rodziną.

Systemowe podejście do rodziny powoduje, że dysfunkcje mające w niej miejsce nie są traktowane jako izolowane zjawiska dotyczące pojedynczych osób. Stąd, pomimo wielu różnych form pomocy skierowanych bezpośrednio na jednostkę, podejmowana jest praca z całą rodziną, gdyż zmiany w jej funkcjonowaniu stanowią szansę na to, że następne pokolenie nie zasili szeregów beneficjentów pomocy społecznej.

W placówkach opiekuńczo-wychowawczych współpraca na rzecz powrotu dzieci do rodzin naturalnych jest proponowana wszystkim rodzicom i przebiega w kilku etapach:

1) **diagnoza rodziny** - oparta o informacje uzyskane przez pracownika socjalnego z wywiadu środowiskowego, rozmów z pracownikami socjalnymi z ośrodków pomocy społecznej, kuratorami zawodowymi i społecznymi oraz pedagogami, psychologami i nauczycielami szkolnymi. Diagnoza opiera się również na rozmowie i obserwacji prowadzonej w placówce i domu rodziców (wywiad w środowisku), w miarę możliwości wywiad poszerzony jest o członków dalszej rodziny (dorosłe rodzeństwo dzieci, dziadkowie, krewni). W ramach diagnozy przeprowadzona jest również rozmowa z psychologiem i pedagogiem placówki,
2) **deklaracja współpracy** – po ustaleniu diagnozy i wyłonieniu problemów rodziny stanowiących główną przyczynę umieszczenia dzieci w placówce, rodzicom proponowane jest podjęcie współpracy z placówką na rzecz powrotu dzieci do domu rodzinnego. Punktem wyjścia w przypadku rodzin uzależnionych jest poddanie się diagnozie uzależnienia i podjęcie terapii. Rodzice podpisują wstępne **zobowiązanie o współpracy**, zawierane na okres od 1 do 3 m-cy w zależności od złożoności problemów rodziny i gotowości do działania zainteresowanych rodziców,
3) **kontrakt socjalny** – zawierany na określony okres czasu, szczegółowo definiuje cele oraz sposoby ich realizacji. W ramach pracy z rodziną opartej na kontrakcie stosowane są następujące formy i metody pracy:
    - spotkania o charakterze terapeutycznym z pedagogiem i psychologiem oraz pracownikiem socjalnym placówki,
    - pomoc w sprawowaniu podstawowych obowiązków rodzicielskich, w tym kształtowanie właściwych postaw wychowawczych,

- pomoc w gospodarowaniu budżetem domowym i właściwej organizacji czasu wolnego dla dzieci i dorosłych,
- nauka rozwiązywania problemów i sytuacji konfliktowych,
- wywiady i wizyty w środowisku,
- obserwacja relacji rodziców z dziećmi i ich korygowanie,
- współpraca z właściwymi ośrodkami pomocy społecznej,
- udział rodziców w imprezach i uroczystościach organizowanych przez placówkę, wigilia, festyny, urodziny dzieci, itp.,
- monitoring terapii uzależnień, wymiana informacji i spostrzeżeń ,
- pomoc w załatwieniu spraw związanych z uregulowaniem zaległych rachunków, rozwiązaniu bieżących problemów,
- pomoc w załatwianiu spraw formalnych i urzędowych związanych z pobytem dzieci w placówce, np. pomoc w napisaniu wniosku o urlopowanie,
- pomoc w zapewnieniu środków na zaspokojenie potrzeb bytowych w czasie urlopowania dzieci do domu.
- budowanie systemu wsparcia w środowisku, poszukiwanie osób w rodzinie, wśród znajomych mogących wspierać wysiłki rodziny,

4) **przedłużone urlopowanie na próbę** – na podst. rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 19 października 2007 r. § 22 ust. 1 w przypadku prawidłowo przebiegającej realizacji kontraktu Zespół Wychowawczy, za zgodą Sądu, podejmuje decyzje o urlopowaniu dziecka do domu rodzinnego na okres próbny najczęściej na okres 6 m-cy. W zależności od stopnia realizacji poszczególnych działań urlopowanie może być przedłużone, może nastąpić powrót dziecka do placówki, albo (tak się dzieje najczęściej) następuje zwolnienie małoletniego do domu pod opiekę rodziny.

W roku sprawozdawczym podejmowano następujące działania:

1) zainicjowano spotkania z przedstawicielami ośrodków pomocy społecznej w celu stworzenia lokalnego systemu opieki nad dzieckiem i rodziną,
2) organizowano pomoc instytucjonalną dla dzieci pozbawionych opieki,
3) zorganizowano jedno szkolenie dla kandydatów na rodziców zastępczych,
4) podjęto działania mające na celu utworzenie ośrodka adopcyjnego na terenie naszego powiatu.

Obszar III

Pomoc rodzinie będącej w kryzysie.

W roku 2007 Powiat Inowrocławski zlecił Terenowemu Komitetowi Ochrony Praw Dziecka w Inowrocławiu prowadzenie Ośrodka Interwencji Kryzysowej oraz Specjalistycznego Ośrodka Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie.

Zadania zrealizowane przez Ośrodek Interwencji Kryzysowej:

a) poradnictwo psychologiczne, pedagogiczne, prawne i socjalne,
b) pomoc ambulatoryjna i telefoniczna dla osób będących w kryzysie,
c) edukacja społeczna – prowadzenie szkoleń rodziców i nauczycieli,
d) wyjścia interwencyjne w sprawie osób będących w kryzysie oraz spotkania z rodzinami, udział w rozprawach sądowych, współpraca z instytucjami.

Ogółem przeprowadzono 1292 spotkań indywidualnych. Przyjęto w Ośrodku 587 osoby (456 kobiety, 83 mężczyzn i 48 dzieci). Spośród spraw, które prowadził OIK około 20% to sprawy dotyczące problemów bytowych i mieszkaniowych, 15% spotkań dotyczyło rozwodów i kryzysów rodzinnych. Sprawy dotyczące opieki nad dzieckiem oraz jego funkcjonowanie w rodzinie poruszane było na około 10% spotkań.

Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie prowadził zadania interwencyjne, poprzez zapewnienie schronienia kobietom i dzieciom doświadczającym przemocy w rodzinie. Objętych opieką zostało 49 osób, w tym 21 kobiet i 28 dzieci. Dodatkowo z pomocy ambulatoryjnej skorzystało 151 osób (101 kobiet, 14 mężczyzn i 36 dzieci). Odbyto 330 spotkań z psychologami, pedagogami, pracownikami pierwszego kontaktu i pracownikami socjalnymi.

W zakresie zabezpieczenia potrzeb bytowych Ośrodek zapewniał pomieszczenia do spania, pokój dzienny, miejsce zabaw dla dzieci, pomieszczenia do nauki, łazienki, kuchnię oraz pomieszczenia do prania i suszenia.

Funkcjonowała także grupa wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie. Zrealizowany został również odrębny program dla grupy wsparcia pod nazwą „Mama i ja". Do ośrodka wypoczynkowego na 7 dni wyjechało 9 kobiet i 16 dzieci. Małe dzieci oraz dzieci niepełnosprawne były pod opieką pielęgniarki/pedagoga, dzieci szkolne brały udział w Treningu Zastępowania Agresji, a mamy w tym czasie uczestniczyły w grupie wsparcia.

Obszar IV

Doskonalenie zawodowe kadr pomocy społecznej.

Potencjałem dającym gwarancję poprawnej realizacji założeń strategii jest kadra pomocy społecznej. Jej kwalifikacje, predyspozycje, doświadczenie oraz umiejscowienie pracy w terenie stanowi podstawę skutecznych rozwiązań istniejących trudności.

Pracownicy uczestniczyli w szkoleniach w zakresie:

1) sposobów rozwiązywania problemów życiowych mieszkańców domów pomocy społecznej – 5 osób,
2) psychologicznych i praktycznych aspektów usamodzielnienia – 2 osoby,
3) budowania projektów socjalnych na podstawie analizy potrzeb lokalnego środowiska - 3 osoby,
4) zasad poprawnego wypełniania wniosków aplikacyjnych z Europejskiego Funduszu Społecznego – 4 osoby.

Podsumowując należy stwierdzić, iż Strategia zorientowana jest na rozszerzenie i pogłębienie form pracy socjalnej, współpracę z różnymi instytucjami i organizacjami pozarządowymi zajmującymi się pomocą społeczną w powiecie oraz instytucjami działającymi w szerszym obszarze polityki społecznej. W ujęciu strategicznym pomoc społeczna Powiatu Inowrocławskiego nie koncentruje się wyłącznie na udzielaniu wsparcia materialnego potrzebującym. W ramach wypracowanej strategii przyjmuje się nowoczesne podejście do tak ważnej sfery, jaką jest problematyka społeczna nastawiona na:

1) wzmocnienie postaw aktywnych,
2) wdrożenie modelu pomocy zintegrowanej,
3) ścisłe powiązanie działań instytucji i organizacji społecznych: sfery oświaty, służby zdrowia, sądownictwa w wypracowaniu lokalnego systemu reintegracji społecznej i zawodowej osób z problemami społecznymi.

W „strategicznym modelu pomocy społecznej" istotną rolę odgrywa system wsparcia psychologicznego, umocnienie postaw aktywnych w każdej sferze obszaru społecznego i problemów indywidualnych, poradnictwa prawnego, pedagogicznego, terapii

i wyspecjalizowanej pracy socjalnej połączonej ze stymulowaniem postaw „progospodarczych" wśród lokalnej społeczności.

Opracował
Rafał Walter
dyrektor
Powiatowego Centrum
Pomocy Rodzinie
w Inowrocławiu